

■ COLUMNA

In schlass NA a l'iniziativa «No-Billag»

DA RICO VALÄR

L'entschatta mars vengnin nus a votar davart ina iniziativa che fa finta da mo abolir ina taxa, ma che vul en sasez destruir cumplettaimain noss sistem svizzer da medias publicas. La veritabla fatscha d'ina iniziativa chattan ins savens en il text concret ch'ella vul agiuntar u stritgar da la Constituziun federala. Guardain tar questa iniziativa ina giada pli bain sin il text ch'ella vul stritgar – numnadamain il mandat principal da nossas medias publicas (art. 93 al. 2):

Il radio e la televisiun contribueschan a la furmaziun ed al svilup cultural, a la furmaziun libra da l'opiniun sco er al divertiment. Els resguardan las atgnadads dal pajais ed ils basegns dals chantuns. Els preschantan ils eveniments a moda correcta e reflecteschan adequatamain la diversitad da las opiniuns.»

En quest artitgel costituziunal è francada l'essenza dal service public medial en Svizra: L'idea che nus duvrain medias independentas da la politica, ma cun ina basa finanziaria solida. Medias che stattan en il servetsch da la societad, da la democrazia, da la coesiun, da las minoritads. Medias imparzialas en tut las quatter linguas naziunales e fin en las periferias dal pajais. Il basegn d'ina tala garanzia deriva da las espe-

rientschas da las generaziuns precedentas cun crisas e guerras, cun propaganda politica totalitara e medias controlladas (fundaziun da la SSR l'onn 1931).

Co pon ins stritgar cun buna conscienza questa missiun e questa garanzia dal service public medial en Svizra or da la Constituziun federala? Vul ins propi abolir finamiras sco furmaziun e svilup cultural, libra opiniun, resguard per las atgnadads dal pajais (p. ex. las minoritads linguisticas) e per la diversitad da las opiniuns or da la Constituziun? Quests principis fissan damai cumplettaimain irrelevant per las medias privatas tenor il model intschert imaginà dals iniziants!

Er sche quai po forsia parair alarmistic: Il success d'ina tala iniziativa po preparar il terren per ulteriuras devastaziuns en ils servetschs elementars dal stadi ed en ils dretgs e principis fundamentals da nossa societad. Davos questa ini-

ziativa egoistica, destructiva, antistatala ed antidemocratica stattan evidentamain forzas libertaras ed anarchistas. La mira finala è la minimalisaziun cumpletta dal stadi e da ses servetschs. La destrucziun da l'idea da solidaritad tranter las regiuns, las generaziuns, las minoritads e cuminanzas.

Esperfin per quels che giavischan ina transformaziun fundamentala dals servetschs medials en Svizra n'è questa iniziativa betg il dretg instrument: La formulaziun da questa iniziativa è talmain nunprecisa ed inadequata ch'ella na porscha naginas soluziuns, naginas indicaziuns co ch'ina tala transformaziun da las medias publicas duess vegnir realisada. La formulaziun lascha avertas bles memias bleras dumondas.

Impensabel finalmain, tge che l'acceptanza da questa iniziativa signifitgass per il rumantsch. Quant ch'il Radio e la Televisiun Rumantscha han contribuì a nossa schientscha rumantscha, a la chapientscha tranter ils idioms, al diever e svilup da nossa lingua, a la documentaziun da nossa cultura ed istorgia! Questas prestaziuns èn impossiblas da financiar unicamain cun meds privats e reclama. Perquai recumond jau a tuttas ed a tuts in schlass NA a l'iniziativa «No-Billag».